

वार्षिक परीक्षा 2017-2018

संस्कृत

कक्षा : IV

समय : 1½ घंटे + 15 मिनट

पूर्णांक : 80

Name _____ Class & Section _____ Roll No. _____

1. निम्नलिखित शब्दों के अर्थ हिन्दी में लिखें।

[15]

(i) शनैः शनैः _____	(ii) वार्तालापः _____
(iii) पादकन्दुकम् _____	(iv) स्वः _____
(v) प्रसीदाम _____	(vi) तरामः _____
(vii) श्रेष्ठाः _____	(viii) सर्वे _____
(ix) गुरुन् _____	(x) स्मरथ _____
(xi) अन्यथा _____	(xii) पश्य _____
(xiii) पुस्तकालयम् _____	(xiv) आम् _____
(xv) मधुरम् _____	

2. निम्नलिखित श्लोकों के अर्थ हिन्दी में लिखें।

[5x2=10]

- (क) नमन्ति फलिनः वृक्षाः नमन्ति गुणिनः जनाः ।
शुष्कः वृक्षाः च, मूर्खा च न नमन्ति कदाचना ॥

अर्थ _____

- (ख) अयम् निजः परो वा इति गणना लघुचेतसाम् ।
उदार चरितानाम् तु वसुधा एव कुटुम्बकम् ॥

अर्थ _____

3. निम्नलिखित पक्षियों के नाम हिन्दी में लिखें।

[5]

(i) मयूरः — _____	(ii) सारिका — _____
(iii) कुक्कुटः — _____	(iv) चक्रवाकः — _____
(v) वर्तकः — _____	(vi) चटकः — _____
(vii) कपोतः — _____	(viii) कोकिलः — _____
(ix) बकः — _____	(x) चिल्लः — _____

4. निम्नलिखित खाली स्थानों को कोष्ठक में दिए गए शब्दों से भरिए।

[5]

- (क) अहम् _____ । (क्रीडति, क्रीडामि, क्रीडसि)
- (ख) _____ खेलथः । (त्वम्, युवाम्, यूयम्)
- (ग) आवाम् _____ । (हसामि, हसति, हसावः)
- (घ) अश्वः _____ । (धावति, धावामि, धावथः)
- (ङ) _____ नृत्यावः (त्वम्, युवाम्, आवाम्)

5. निम्नलिखित शब्दों का उचित अर्थों से मिलान करें। (मिलान अंकों के माध्यम से करें)

[5]

(i) पचावः	(क) बोलता हूँ
(ii) वदामि	(ख) साथ
(iii) नमसि	(ग) खेलता हूँ
(iv) सह	(घ) (तुम दो) तैरते हो
(v) क्रीडामि	(ङ) तुम
(vi) त्वम्	(च) मैं हूँ
(vii) तत्र	(छ) (तुम दो) घूमते हो
(viii) अस्मि	(ज) (हम दो) पकाते हैं
(ix) तरथः	(झ) वहाँ
(x) भ्रमथः	(ञ) नमस्कार करते हो

6. निर्देशानुसार वचन बदलें।

[6]

- (i) अहम् अस्मि (द्विवचनम्) _____
- (ii) युवाम् धावथः (एकवचनम्) _____
- (iii) त्वम् तिष्ठति (द्विवचनम्) _____
- (iv) आवाम् तरावः (एकवचनम्) _____
- (v) ते तरन्ति (द्विवचनम्) _____
- (vi) सा भोजनम् पचति (बहुवचनम्) _____

7. निम्नलिखित वाक्यों को शुद्ध करें।

[6]

- (i) ते गुरुम् नमथः _____
- (ii) अहम् भोजनम् खादति _____
- (iii) यूयम् पुस्तकम् पठसि _____
- (iv) वयम् अपि क्रीडथः _____
- (v) यूयम् बालकाः स्थः _____
- (vi) आवाम् उच्चैः वदामि _____

8. निम्नलिखित वाक्यों को वचन के अनुसार बदलकर पुनः लिखें।

[7]

- (i) त्वम् सत्यम् वदसि । (बहुवचनम्)

- (ii) यूयम् अपि पठथ । (द्विवचनम्)

- (iii) आवाम् तीव्रम् धावावः (बहुवचनम्)

(iv) अहम् लेखम् लिखामि। (द्विवचनम्)

(v) युवाम् बहिः गच्छथः। (एकवचनम्)

(vi) वयम् किम् खादामः ? (एकवचनम्)

(vii) यूयम् गुरुम् नमथ। (द्विवचनम्)

9. निम्नलिखित खाली स्थानों में उचित कर्ता शब्द भरें।

[6]

(i) _____ शनैः शनैः चलामः। (यूयम्, वयम्, ते)

(ii) _____ उच्चैः वदथः। (त्वम्, युवाम्, यूयम्)

(iii) _____ अपि क्रीडथ। (युवाम्, आवाम्, यूयम्)

(iv) _____ फलम् खादसि। (त्वम्, ते, ताः)

(v) _____ तीव्रम् धावामि। (वयम्, तौ, अहम्)

(vi) _____ देशम् रक्षावः। (यूयम्, आवाम्, सः)

10. निम्नलिखित शब्दों को वचन के आधार पर अलग-अलग करें।

[9]

बिडालाः अध्यापकौ, कोकिला, अजा, भूषिकाः कन्दुकानि, नेत्रे, मुखम्, नौके।

एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्

11. निम्नलिखित शब्दों को संस्कृत में लिखिए।

[6]

- (i) दो पत्ते — _____
- (ii) एक बिल्ली — _____
- (iii) अनेक फल — _____
- (iv) एक झरना — _____
- (v) दो चीटियाँ — _____
- (vi) अनेक वस्त्र — _____

Downloaded From www.icseboard.org